

Examenul național de bacalaureat 2023

Proba E. c)

Istorie

Model

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocațională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activități extrașcolare, pedagog școlar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursele de mai jos:

A. „Încetând să mai plătească tribut, Vlad Țepeș a deschis lupta cu Imperiul Otoman. [...] Într-un moment când sultanul își refăcea forțele greu încercate în timpul campaniei din Asia Mică [...], domnul Țării Românești atacă și nimicește întregul dispozitiv militar otoman la Dunărea de Jos, încercând astfel să îngreuneze operațiile militare ale sultanului împotriva țării sale. [...] Acțiunea domnului Țării Românești, care amenința stabilitatea dominației otomane în nordul Peninsulei Balcanice a declanșat reacția sultanului. Asaltul otoman, desfășurat în stilul nou al strategiei lui Mehmet al II-lea [...] a început în iunie 1462, când sultanul, care preluase direct comanda trupelor sale, pătrunde pe teritoriul Țării Românești. [...] Marea oaste a sultanului, al cărei efectiv depășea 100 000 de oameni, a înaintat înăuntrul țării, printr-un teritoriu pustit din ordinul domnului român [...]. După ce a ajuns până la Târgoviște, capitala țării, pe care a găsit-o pustie, sultanul a dat semnalul retragerii, fără a fi reușit să angajeze o luptă decisivă cu oastea domnului român.”

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K. Hitchins, S. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

B. „În iulie 1602, Șerban a reușit să-l învingă pe Simion Movilă, inaugurându-și domnia [în Țara Românească], sub numele de Radu Șerban [...]. Nu a fost o domnie liniștită întrucât noul domn nu era recunoscut de Imperiul Otoman. [...] Radu Șerban a întreprins mai multe campanii sud-dunărene antiotomane și l-a înfrânt pe hanul tătarilor din Crimeea. [...] În fruntea oștilor sale, la solicitarea Habsburgilor, a intervenit cu succes în Transilvania în anul 1603 [...].

Experiența acumulată pe tronul Țării Românești i-a dovedit că stabilitatea domniei sale depindea de Poartă [Imperiul Otoman], nu de Viena, al cărei susținător era. De aceea a întreprins demersuri diplomatice ca să obțină recunoașterea ca domn (decembrie 1604 - ianuarie 1605), finalizate cu succes. [...] Întrucât Gabriel Báthory [principele Transilvaniei] dorea aducerea Moldovei, a Țării Românești și a Transilvaniei sub conducerea sa, Radu Șerban și-a reluat legăturile cu Habsburgii și și-a îmbunătățit relațiile cu Constantin Movilă, domnul Moldovei.”

(I. A. Pop, I. Bolovan, *Marea istorie ilustrată a României și a Republicii Moldova*)

Pornind de la aceste surse, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți statul condus de Constantin Movilă, precizat în sursa **B**. **2 puncte**
2. Precizați, din sursa **A**, o informație referitoare la acțiunile desfășurate de otomani în 1462. **2 puncte**
3. Menționați câte un domn al Țării Românești precizat în sursa **A**, respectiv în sursa **B**. **6 puncte**
4. Scrieți, pe foaia de examen, litera corespunzătoare sursei care susține că domnitorul refuză plata tributului. **3 puncte**
5. Scrieți o relație cauză-efect stabilită între două informații selectate din sursa **B**, precizând rolul fiecăreia dintre aceste informații (*cauză*, respectiv *efect*). **7 puncte**
6. Prezentați două conflicte militare la care participă românii în secolul al XIV-lea – prima jumătate a secolului al XV-lea. **6 puncte**
7. Menționați o asemănare între două acțiuni diplomatice la care participă românii în perioada cuprinsă între evenimentele descrise de sursa **A** și cele descrise de sursa **B**. **4 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

Citiți, cu atenție, sursa de mai jos:

„Tratatul de la Paris din 1856 [...] a afectat în mod decisiv soarta politică a Principatelor Române. Deși au rămas sub suzeranitate otomană, acestea au beneficiat de garanția colectivă a puterilor, care au interzis oricărei puteri să intervină în chestiunile lor interne. [...] Puterile au creat o comisie specială de anchetă care să meargă la București să strângă informații și să facă recomandări cu privire la viitoarea formă de guvernământ din Principate. [...] Puterile garante au îngăduit alegerea unei adunări consultative speciale, o așa-numită *adunare ad-hoc*, în fiecare Principat. [...]

Deciziile luate la Paris au favorizat activitățile celor care cereau unirea Principatelor. La Iași și București, aceștia s-au mobilizat pentru organizarea *adunărilor ad-hoc* [...]. Cele două *adunări ad-hoc* s-au reunit în 1857 și au emis hotărâri ce solicitau unirea și autonomia, precum și o garanție colectivă a noii ordini din partea puterilor [...].

În 1858, comisia de anchetă a înaintat puterilor raportul privind dorințele exprimate de români în *adunările ad-hoc*. După îndelungi dezbateri, puterile garante au semnat Convenția de la Paris (1858) [...]. Acestea au fost de acord ca Principatele Unite ale Moldovei și Țării Românești, cum erau numite acum, să se administreze liber și fără intervenția guvernului otoman [...]. Convenția de la Paris asigură: o adunare legislativă pentru fiecare Principat, aleasă pe șapte ani, și o Comisie Centrală, care se reunea periodic la Focșani [...] pentru a analiza legile de interes comun; un domnitor pentru fiecare Principat, care avea să fie ales de adunare pe viață; câte un consiliu de miniștri care să răspundă în fața fiecărei adunări; armate naționale separate, dar cu un singur comandant suprem [...]; independența judecătorilor față de puterea executivă și o Curte de Casație comună la Focșani. De asemenea, Convenția anula [...] privilegiile boierilor și proclama egalitatea în fața legii și principiul ocupării funcțiilor publice de către orice cetățean, în funcție de merite.”

(K. Hitchins, *Scurtă istorie a României*)

Pornind de la această sursă, răspundeți la următoarele cerințe:

1. Numiți unul dintre Principatele Române, precizat în sursa dată. **2 puncte**
2. Precizați secolul în care se desfășoară evenimentele prezentate în sursa dată. **2 puncte**
3. Menționați evenimentele desfășurate „la Iași și București” în 1857 și o solicitare exprimată în cadrul acestora, la care se referă sursa dată. **6 puncte**
4. Menționați, din sursa dată, două informații referitoare la comisia de anchetă. **6 puncte**
5. Formulați, pe baza sursei date, un punct de vedere referitor la prevederile Convenției de la Paris, susținându-l cu două informații selectate din sursă. **10 puncte**
6. Argumentați, printr-un fapt istoric relevant, afirmația conform căreia în perioada 1860-1866 statul român este consolidat prin acțiuni desfășurate în plan intern. (Se punctează prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia.) **4 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Elaborați, în aproximativ două pagini, un eseu despre România postbelică, având în vedere:

- menționarea a două fapte istorice desfășurate în România postbelică, în prima jumătate a secolului al XX-lea și precizarea unei asemănări între acestea;
- prezentarea legii fundamentale adoptate în România, în perioada național-comunismului;
- menționarea a două fapte istorice prin care România participă la relațiile internaționale în perioada „Războiului rece”;
- formularea unui punct de vedere referitor la evoluția României, în plan intern, în ultimul deceniu al secolului al XX-lea și susținerea acestuia printr-un argument istoric.

Notă! Se punctează și utilizarea **limbajului istoric adecvat**, **structurarea** prezentării, **evidențierea relației cauză-efect**, elaborarea **argumentului istoric** (prezentarea unui fapt istoric relevant și utilizarea conectorilor care exprimă cauzalitatea și concluzia), respectarea **succesiunii cronologice/logice** a faptelor istorice și **încadrarea** eseului în limita de spațiu precizată.